

Sygn. akt III KK 14/20

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Elżbieta Wawer

w sprawie **M. W.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 27 lipca 2021 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 22 stycznia 2019 r., sygn. akt VI Kzw (...),

uchylającego postanowienie Sądu Rejonowego w G.

z dnia 27 listopada 2018 r., sygn. akt XI Ko (...) i umarzającego postępowanie

wykonawcze o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia
wolności

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn. akt VII K (...), M. W. skazany został za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i in. na karę łączną 3 (trzech) lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat tytułem próby. Ponadto wobec skazanego orzeczono karę grzywny w wymiarze 500 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10,00

zł oraz obowiązek naprawienia szkody w części poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego R. K. kwoty 80.000,00 zł. Oddano go też pod dozór kuratora sądowego.

Wyrok ten uprawomocnił się z dniem 4 lipca 2013 r.

Z uwagi na uchylanie się skazanego od wykonania obowiązku naprawienia szkody, kurator sądowy w dniu 4 maja 2016 r. udzielił mu pisemnego upomnienia.

Pomimo przeprowadzonych ze skazanym licznych rozmów mobilizujących, nie przystąpił on w sposób prawidłowy do realizacji orzeczonego obowiązku naprawienia szkody, bowiem w sposób dowolny i nieregularny dokonywał wpłat na rzecz pokrzywdzonego. Kwoty wpłacane przez M. W. były zbyt niskie, aby obowiązek ten mógł zostać w całości zrealizowany w okresie próby, na co wielokrotnie zwracał uwagę kurator sprawujący dozór.

W zaistniałej sytuacji, kurator sądowy w dniu 31 lipca 2018 r. wystąpił z wnioskiem o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszzonej kary łącznej 3 (trzech) lat pozbawienia wolności.

Sąd Rejonowy w G. postanowieniem z dnia 27 listopada 2018 r., sygn. akt XI Ko (...), uwzględnił wniosek kuratora zawodowego i zarządził wykonanie kary łącznej 3 (trzech) lat pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego M. W. wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie o sygn. akt VII K (...).

Postanowienie to zostało zaskarżone przez obrońcę M. W.. W środku odwoławczym skarżący podniósł zarzuty obrazy przepisów art. 75 § 2 i 2a k.k. oraz błędu w ustaleniach faktycznych, do których to nieprawidłowości miało dojść - zdaniem autora zażalenia - poprzez niezasadne przyjęcie, że skazany (ur. 11 grudnia 1950 r.) uchylał się od wykonania obowiązku naprawienia szkody, podczas gdy ze względu na wiek i brak zdolności kredytowej, nie miał on już od uprawomocnienia się wyroku możliwości podjęcia zatrudnienia zapewniającego mu wyższe dochody, ani nie mógł zaciągnąć kredytu, a więc nie wykonał nałożonego na niego obowiązku w całości z uwagi na sytuację finansową i wiek.

Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 22 stycznia 2019 r., sygn. akt VI Kzw (...), uchylił zaskarżone postanowienie i umorzył postępowanie wykonawcze o zarządzenie wykonania kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie VII K (...).

Od tego orzeczenia kasację wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając je w całości, na niekorzyść skazanego. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 75 § 2 k.k. i art. 75 § 2a k.k., polegające na błędnym przyjęciu, że pierwszy z wymienionych przepisów stanowił przywołaną przez Sąd pierwszej instancji podstawę zarządzenia wykonania orzeczonej wobec M. W. kary pozbawienia wolności, podczas gdy faktycznie podstawę tego orzeczenia stanowił przepis art. 75 § 2a k.k., co skutkowało błędnym stwierdzeniem, iż zapadłe w stosunku do skazanego postanowienie było wykonalne dopiero z chwilą uprawomocnienia i co doprowadziło do błędnego ustalenia, że nie mogło być ono skuteczne wobec nieuzyskania waloru prawomocności w okresie, o którym mowa w art. 75 § 4 k.k., co nadto skutkowało rażącą obrazą art. 15 § 1 k.k.w. z powodu niezasadnego umorzenia postępowania wykonawczego i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, co przemawiało za uwzględnieniem jej w całości na posiedzeniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k. Trafny bowiem okazał się zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 75 § 2 k.k. i art. 75 § 2a k.k., które miało istotny wpływ na treść postanowienia.

Jak słusznie wywiódł autor kasacji popełniony przez Sąd Okręgowy w G. błąd wynikał z nieprawidłowego przyjęcia, że postanowienie Sądu Rejonowego w G. o zarządzeniu wykonania orzeczonej wobec M. W. kary pozbawienia wolności, wydano na podstawie art. 75 § 2 k.k. Jednakże z lektury tego postanowienia jednoznacznie wynika, że faktyczną podstawą tego rozstrzygnięcia był przepis art. 75 § 2a k.k., w myśl którego sąd zarządza wykonanie kary, jeżeli okoliczności

przewidziane w art. 75 § 2 k.k. zaistnieją po udzieleniu skazanemu pisemnego upomnienia przez sądowego kuratora zawodowego, chyba że przemawiają przeciwko temu szczególne względy.

Sąd Rejonowy w G. w podstawie prawnej postanowienia z dnia 27 listopada 2018 r. wskazał art. 75 § 2a k.k., uwzględniając to, że rozstrzygał w przedmiocie wniosku kuratora po udzieleniu przez niego M. W. w dniu 4 maja 2016 r. pisemnego upomnienia, z powodu niewywiązania się przez skazanego z obowiązku naprawienia szkody. W tej sytuacji zarządzenie wykonania kary było obligatoryjne, a więc w rozpoznawanej sprawie nie miał zastosowania art. 178 § 5 k.k.w., przewidujący wykonalność postanowień z chwilą uprawomocnienia, gdyż odnosi się on tylko do orzeczeń wydanych na podstawie art. 75 § 2 i 3 k.k., co w rozpoznawanej sprawie nie miało miejsca, a w odniesieniu do postanowień wydanych na podstawie art. 75 § 1, § 1a i § 2a k.k. stosuje się wyłącznie w sytuacji wstrzymania wykonania orzeczenia, co także nie zaistniało w tej sprawie.

W tej sytuacji trzeba uznać, że postanowienie Sądu Rejonowego w G. z dnia 27 listopada 2018 r. było wykonalne, zgodnie z treścią art. 9 § 3 k.k.w. – w momencie wydania, jak również zapadło w czasie umożliwiającym skuteczne zarządzenie wykonania orzeczonej wobec M. W. kary. Jako że wyrok Sądu Rejonowego w O., wydany w sprawie VII K (...), w którym kara ta została wymierzona, uprawomocnił się 4 lipca 2013 r., a warunkowe jej zawieszenie orzeczono na 5 lat próby, zarządzenie wykonania kary było dopuszczalne – na podstawie art. 75 § 4 k.k. – do dnia 4 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy rozpoznający przedmiotową sprawę podziela stanowisko wyrażone w przytoczonym przez skarżącego postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2013 r., I KZP 3/13, z którego wynika, że „Postanowienie o zarządzeniu wykonania kary wydane na podstawie art. 75 § 1, § 1a i § 2a k.k. staje się wykonalne z chwilą wydania przed upływem okresu wskazanego w art. 75 § 4 k.k., chyba że sąd wydający postanowienie albo sąd powołany do rozpoznania zażalenia wstrzyma jego wykonanie; w wypadku takiego wstrzymania wykonanie postanowienia może nastąpić dopiero po jego uprawomocnieniu, o ile nastąpi przed upływem terminu do zarządzenia wykonania kary”.

Błąd, który popełnił Sąd Okręgowy w G., polegający na nieprawidłowym przyjęciu, że Sąd Rejonowy w G. zarządził wobec M. W. wykonanie kary na podstawie art. 75 § 2 k.k., podczas gdy w rzeczywistości podstawą był przepis art. 75 § 2a k.k., jest rażący i miał istotny wpływ na treść wydanego postanowienia. W jego następstwie doszło bowiem do niezasadnego umorzenia prowadzonego w stosunku do M. W. postępowania wykonawczego.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy, uwzględniając kasację Prokuratora Generalnego wniesioną na niekorzyść skazanego, uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania.

W postępowaniu ponownym Sąd podda analizie treść zaskarżonego postanowienia oraz argumentację zawartą w zażaleniu obrońcy M. W. i orzeknie, unikając błędów, których wystąpienie spowodowało wydanie orzeczenie kasatoryjnego.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.